

Ook van Astrid Lindgren:

Lotta uit de Kabaalstraat

Karlsson van het dak

Madieke van het rode huis

Madieke en Liesbet

Pippi Langkous

Wij uit Bolderburen

Mio, mijn Mio

Ronja de roversdochter

De gebroeders Leeuwenhart

Samen op het eiland Zeekraai

Emiel is een held

Astrid Lindgren

Emiel van de Hazelhoeve

vertaald door Rita Törnqvist-Verschuur
met tekeningen van Philip Hopman

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

Kijk ook op:
www.ploegsma.nl
www.astridlindgren.com

ISBN 90 216 7306 6 / NUR 281/282

Derde druk 2016

Dit boek is een bundeling van 'Emiel zet alles op z'n kop'
en 'Emiel laat de poppetjes dansen'

Titel oorspronkelijke uitgaven: *Emil i Lonneberga*
en *Nya hyss av Emil i Lonneberga*

© Astrid Lindgren, Saltkråkan AB

© Omslagillustratie: Philip Hopman 2014

© Illustraties: Philip Hopman 2000

Vertaling: Rita Törnqvist-Verschuur

Vormgeving omslag: Steef Liefting

Vormgeving binnenwerk: Studio Cursief, Irma Hornman

Redactie: Dominique Riaskoff

© Deze uitgave: Uitgeverij Ploegsma, Amsterdam 2016

Alle rechten voorbehouden.

Uitgeverij Ploegsma drukt haar boeken op papier met het FSC-keurmerk.
Zo helpen we waardevolle oerbossen te behouden.

Inhoud

Voorwoord 4

Emiel zet alles op z'n kop

Over Emiel en de andere bewoners van de Hazelhoeve 7

Toen Emiel de soepterrine op z'n kop zette 12

Toen Emiel kleine Ida in de vlaggenmast ophees 25

Toen Emiel het hele Holtsbergerveld op z'n kop zette 46

Emiel laat de poppetjes dansen

De bewoners van de Hazelhoeve 71

*Toen Emiel een kom met beslag over zijn vader uitgoot
en zijn honderdste poppetje uit een stuk hout sneed* 75

*Toen Emiel een paard op de kop tikte en mevrouw Peters
en alle andere mensen in Vimmerby de schrik op het lijf joeg* 96

*Toen Emiel schoon schip maakte in de Hazelhoeve
en de Bazin in een wolfskuil ving* 129

*Toen Michiel weer Emiel werd en de pannenkoeken
in palt veranderden: iets over de herziene editie* 166

Verklarende woordenlijst 168

Voorwoord

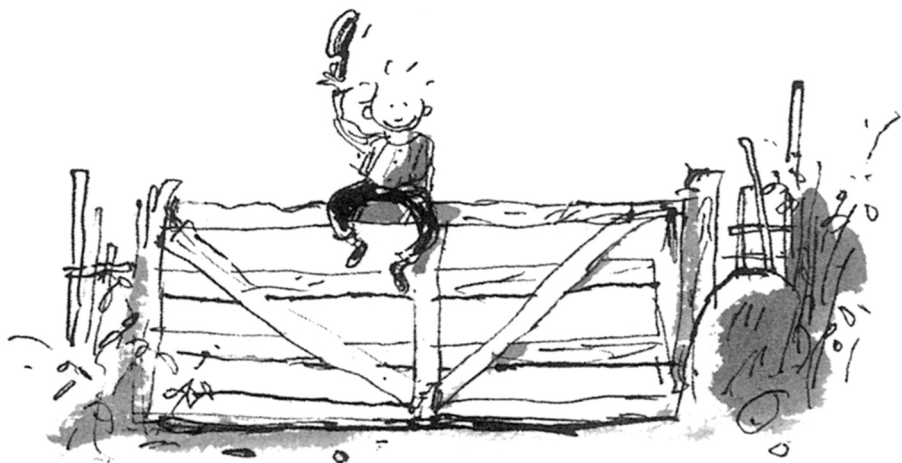
Emiel is een jongetje van lang geleden. In zijn wereld bestonden nog geen auto's, geen tv's, geen internet. Niemand had een telefoon in huis, en als je naar de wc moest, moest je naar buiten, want er was nog geen riool en de wc zat in een klein houten huisje en eindje van het woonhuis af. Alles was dus helemaal anders dan nu. Alles? Nee, niet alles. Mensen lachten samen en werden boos op elkaar, ze moesten werken en vierden feest, kinderen waren soms lief en soms stout, net als nu! Eén kind was wel een stuk stouter dan alle andere, en over hem gaat dit boek...

Emiel zet alles op z'n kop

Over Emiel en de andere bewoners van de Hazelhoeve

In Lönneberga in Småland woonde eens een jongen die Emiel heette, Emiel van de Hazelhoeve. Hij was een echte wildebras, en koppig was hij ook. Lang niet zo aardig als jij. Maar hij zag er wel aardig uit, ja, dat wel. Als hij tenminste niet aan het schreeuwen was.

Hij had blauwe ogen, een rond gezicht met blozende wangen, en blond, pluizig haar. Daardoor zag hij er zo lief uit dat je bijna zou denken dat Emiel een engeltje was. Maar dan vergis je je. Vijf jaar was hij en sterk als een jonge os, en hij woonde op de Hazelhoeve in Lönneberga. Als hij zijn pet kwijt was, dan riep hij heel hard: ‘Wie zet er m’n pet op m’n kop?’ Dan moest iedereen meteen helpen zoeken naar een blauw petje met een grote zwarte klep, dat Emiels vader een keer voor zijn zoontje in de stad had gekocht.

Emiel was heel erg aan zijn pet gehecht, en als hij 's avonds naar bed ging, dan zei hij tegen zijn moeder: 'Zet m'n pet op m'n kop!' Zijn moeder wilde eigenlijk helemaal niet dat Emiel met zijn pet op sliep. Zij vond dat een pet op een plankje in de hal hoorde. Maar als ze dat zei, ging Emiel als een razende tekeer. Tot aan de andere kant van Lönneberga kon je hem horen schreeuwen: 'Zet m'n pet op m'n kop!'

Drie weken lang sliep Emiel iedere nacht met zijn pet op. Dat ging best, ook al was het wel een beetje hobbelig. Maar het belangrijkste was dat Emiel zijn zin kreeg, daar stond hij op. Het allerbelangrijkste was trouwens dat zijn moeder haar zin níét kreeg. Ze had Emiel eens een keer met Kerstmis boontjes te eten willen geven, omdat groente zo gezond is, maar daar kwam niets van in. 'Ben jij dan van plan om nooit van je leven groente te eten?' had zijn moeder gevraagd. 'O jawel,' had Emiel gezegd. 'Als het maar echte groente is.'

En toen was hij stilletjes achter de kerstboom op een paar dennennaalden gaan zitten knabbelen. Maar daar had hij al snel genoeg van gekregen, want die prikten in zijn mond.

Zo koppig was Emiel dus. Hij wilde de baas spelen over zijn

moeder en zijn vader en de hele Hazelhoeve en eigenlijk ook over heel Lönneberga. Maar daar deden de bewoners van Lönneberga niet aan mee.

‘Wat vervelend toch voor de Svenssons op de Hazelhoeve, dat ze zo’n wildebras van een jongen hebben,’ zeiden ze tegen elkaar. ‘Daar komt niets van terecht.’

Dat hadden ze gedacht, die mensen uit Lönneberga, haha! Maar als ze geweten hadden hoe goed Emiel later terecht zou komen, dan hadden ze zeker hun mond gehouden. Stel je voor dat ze geweten hadden dat hij nog eens in de gemeenteraad zou zitten! Misschien weet jij niet precies wat een gemeenteraad is, maar dat is iets heel belangrijks, dat kan ik je verzekeren. En daar kwam Emiel toen hij groot was zomaar in.

Maar nu hebben we het alleen over Emiel toen hij klein was en op de Hazelhoeve in Lönneberga woonde met zijn vader, Anton Svensson, en zijn moeder, Alma Svensson, en zijn kleine zusje Ida. Er was ook een knecht die Alfred heette, en een melkmeisje dat Lina heette. Want toen Emiel klein was, had je knechten en melkmeisjes in Lönneberga en ook op andere plekken. De knechten ploegden en zorgden voor de paarden en de ossen, en ze haalden het hooi binnen en pootten de aardappelen. De meisjes molken de koeien, en ze deden de afwas en schrobden de vloeren en zongen voor de kinderen.

Nu weet je precies wie er op de Hazelhoeve woonden: vader Anton, moeder Alma, kleine Ida, Alfred en Lina. En verder twee paarden, een paar ossen, acht koeien, drie varkens, tien schapen, vijftien kippen, een haan, een kat en een hond. En Emiel.

De Hazelhoeve was een prachtige, roodgeverfde boerderij, die tussen appelbomen en seringén boven op een heuvel lag. Eromheen lagen akkers en weiden en velden en een meer en een heel groot bos.

Het zou heel rustig en stil geweest zijn op de Hazelhoeve, als Emiel er maar niet gewoond had.

‘Dat joch haalt altijd streken uit,’ momperde Lina. ‘En als hij zelf de boel niet op z’n kop zet, dan gebeuren er toch nog allerlei rare dingen met Emiel. Ik heb nog nooit van mijn leven zo’n kwajongen gezien.’

Maar Emiels moeder nam het altijd voor haar kereltje op. ‘Dat valt allemaal best mee,’ zei ze dan. ‘Vandaag heeft hij Ida maar één keer geknepen en een kannetje met koffieroom omgegooid, dat is alles... O ja, hij heeft de kat ook nog achternagezet en het kippenhok, dat was ik bijna vergeten! Maar in ieder geval vind ik dat hij de laatste tijd rustiger aan het worden is.’

Maar Emiel was zeker niet gemeen! Hij hield heel veel van Ida en van zijn kat. Maar Ida móést hij af en toe wel knijpen, anders zou ze hem haar boterham met stroop niet geven. En de kat zat hij zomaar voor de grap achterna, en omdat hij wilde zien of hij

even hard kon rennen als een kat. Maar dat begreep de kat natuurlijk niet.

Op 7 maart was Emiel zo aardig dat hij Ida maar één keer kneep, en een kannetje met koffieroom omgooide en de kat achternazat. Maar nu zal ik je eens iets vertellen over een paar andere dagen uit het leven van Emiel, waarop er heel wat meer gebeurde. En of dit nu kwam omdat hij alles op z'n kop zette, zoals Lina dat noemde, of omdat het zomaar vanzelf ging, dat moet jij maar zeggen. Laten we maar eens beginnen met:

Toen Emiel de soepterrine op z'n kop zette

Op die dag aten ze 's middags op de Hazelhoeve soep met balletjes. Lina had de soep opgediend in de gebloemde soepterrine, en ze zaten met z'n allen aan de keukentafel te eten, vooral Emiel. Hij was dol op soep, en dat kon je horen ook als hij aan het eten was.

‘Moet je zo slurpen?’ vroeg zijn moeder.

‘Ja dat moet, anders merk je niet dat het soep is,’ zei Emiel. Iedereen mocht zo veel eten als hij maar wilde, en opeens was de soepterrine leeg. Alleen op de bodem was nog een heel klein restje over. En dat restje moest en zou Emiel nog opeten. En om dat restje op te kunnen slurpen, moest hij zijn hoofd in de soepterrine steken. Dus dat deed Emiel, en ze konden hem allemaal binnen in de soepterrine horen slurpen. Toen alle soep op was, wilde Emiel zijn hoofd weer naar buiten halen. Maar dat lukte hem niet! Hij zat vast. Emiel werd bang en rende van tafel. Midden in de keuken bleef hij staan met de soepterrine als een emmertje op z'n hoofd. Zijn ogen en zijn oren waren er helemaal onder verdwenen. Emiel rukte aan de soepterrine en schreeuwde uit alle macht.

Lina werd ook een beetje bang. ‘Onze prachtige soepterrine,’ zei ze. ‘Onze prachtige, gebloemde soepterrine! Waar moeten we de soep nou in doen?’ Als Emiel in de soepterrine zat, dan kon daar geen soep meer bij, zo veel begreep Lina nog wel – ook al waren er een heleboel dingen die ze niet begreep.

Maar Emiels moeder dacht meer aan Emiel. ‘Lieve hemel, hoe krijgen we die jongen daar nou uit? We moeten de pook er maar bij halen en de soepterrine kapot slaan!’

‘Ben jij gek!’ bromde Emiels vader. ‘Die heeft vier kronen gekost!’

‘Laat mij maar eens proberen,’ zei Alfred, die een sterke en flinke knecht was. Hij pakte de soepterrine bij beide oren vast en tilde hem zomaar een heel eind de lucht in. Maar wat hielp dat? Emiel ging mee omhoog. Want die zat muurvast. En hij spartelde met zijn benen in de lucht, omdat hij geen grond meer onder zijn voeten voelde. ‘Laat dat... laat me zakken... laat dat, zeg ik je!’ schreeuwde hij. En toen zette Alfred hem maar weer op de grond.

Nu kreeg iedereen toch wel medelijden met Emiel. In een grote kring stonden ze om hem heen na te denken: vader Anton,

moeder Alma, kleine Ida, Alfred en Lina. Maar dat hielp niet, niemand wist hoe ze Emiel uit de soepterrine moesten krijgen.

‘Kijk eens, Emiel huilt,’ zei kleine Ida, terwijl ze op een paar dikke tranen wees die onder de rand van de soepterrine tevoorschijn kwamen en langs de wangen van Emiel naar beneden rolden.

‘Geen sprake van,’ zei Emiel. ‘Dat is soep.’ Zijn stem klonk bijna nog koppiger dan anders, maar zo leuk was het ook echt niet om in een soepterrine vast te zitten. En stel je voor dat hij er nooit meer uit zou kunnen! Arme Emiel, wanneer zou hij dan zijn pet op moeten zetten?

Emiels moeder vond hem vreselijk zielig. Ze was alweer bijna op weg naar de pook om de terrine ermee kapot te slaan, maar toen zei zijn vader weer: ‘Geen sprake van! Die soepterrine heeft vier kronen gekost. Dan kunnen we nog beter naar de dokter in Mariannelund gaan. Die weet er wel wat op. Bovendien kost dat grapje ons maar drie kronen. Dan verdienen we er in ieder geval een.’

Dat vond Emiels moeder een goed idee. Want je krijgt niet iedere dag de kans om zomaar een kroon te verdienen. En wat een mooie dingen zou ze daar wel niet voor kunnen kopen, misschien wel wat voor kleine Ida, die thuis moest blijven terwijl Emiel naar Mariannelund mocht.

Nu kregen de Hazelhoevenaars haast. Emiel zag er niet uit, hij moest gewassen worden en hij moest zijn mooiste kleren aan. Maar zijn haar kon niet gekamd worden en niemand kon bij zijn oren, terwijl dat juist zo hard nodig was. Zijn moeder probeerde nog wel even haar wijsvinger onder de rand van de soepterrine te steken om de oren van Emiel een beetje schoon te krabben, maar daar kwam niet veel van terecht, want voor ze het wist zat ze zelf ook vast.

‘Jaja, boontje komt om zijn loontje,’ zei kleine Ida wijsneuzig.

En vader Anton, die anders altijd zo vriendelijk was, werd nu toch wel ongeduldig. ‘Is er soms nóg iemand die vast wil komen te zitten in de soepterrine?’ riep hij. ‘Doe het dan maar meteen, dan kan ik de hele Hazelhoeve op de grote hooiwagen naar de dokter in Mariannelund brengen!’

Maar Emiels moeder gaf een heel harde ruk en toen schoot haar vinger los. ‘Je hoeft je oren niet te wassen, Emiel,’ zei ze, en ze blies even op haar vinger. Op dat ogenblik kwam er een tevreden glimlach onder de rand van de soepterrine uit, en Emiel zei: ‘Dit is de eerste keer dat ik iets aan die soepterrine heb!’

Alfred had paard en wagen voor laten rijden, en Emiel kwam de grote stoep al op, klaar om in te stappen. Hij zag er netjes uit in zijn gestreepte zondagse pak en zijn zwarte laarsjes en zijn soepterrine. Nou ja, die soepterrine was natuurlijk een beetje anders dan anders, maar met al die mooie bloemetjes die erop stonden, leek hij bijna op een zomerhoed. Het enige was dat hij

wel erg ver over de ogen van Emiel hing. Toen waren ze klaar om naar Mariannelund te vertrekken.

‘Passen jullie goed op Ida terwijl we weg zijn?’ riep Emiels moeder. Ze zat voorin naast de vader van Emiel. Achterin zat Emiel met zijn soepterrine. Zijn pet lag naast hem op de bank. Op de terugweg moest hij toch ook iets op zijn hoofd hebben. Gelukkig dat hij daaraan had gedacht!

‘Wat moeten we vanavond eten?’ riep Lina net op het moment dat de wagen begon te rijden.

‘Wat je maar wilt!’ riep Emiels moeder terug. ‘Ik heb nu wel iets anders aan mijn hoofd!’

‘Dan eten we soep met balletjes,’ zei Lina. Maar op dat moment zag ze iets gebloemds de bocht omgaan, en toen herinnerde ze zich weer wat er aan de hand was. Met een beteuterd gezicht keek ze Alfred en Ida om de beurt aan. ‘Dan moeten we maar bruine bonen met spek eten,’ zei ze.

Emiel was al een paar keer in Mariannelund geweest. Hij vond het altijd heerlijk om de weg vanuit de wagen voort te zien kronkelen en naar alle boerderijen te kijken waar ze langskwamen en natuurlijk ook naar de kinderen die in de boerderijen woonden en de honden die aan het hek stonden te blaffen en de koeien en paarden die in de wei stonden te grazen.

Maar dit keer was er niets aan. Nu had hij een soepterrine voor zijn ogen en door het smalle spleetje onder de rand zag hij alleen maar een heel klein stukje van zijn eigen laarzen. Daarom vroeg hij de hele tijd aan zijn vader: ‘Waar zijn we nu? Zijn we al voorbij het pannenkoekenhuisje? Zijn we al bijna bij het varkensweitje?’

Emiel had zelf namen verzonnen voor alle boerderijen aan de kant van de weg. Het pannenkoekenhuisje heette zo, omdat hij een keer twee dikke kinderen van die boerderij, bij het hek pan-

nenkoeken had zien eten toen hij voorbijkwam. En het varkensweitje had Emiel genoemd naar een grappig varkentje dat hij wel eens over zijn rug aaide.

Maar nu zat Emiel de hele tijd somber naar zijn laarzen te staren, zonder pannenkoeken of grappige varkentjes te kunnen zien. Het was dus niet zo gek dat hij zeurde van: ‘Waar zijn we nu? Zijn we al bijna in Mariannelund?’

Het was druk in de wachtkamer van de dokter toen Emiel daar met zijn soepterrine naar binnen stapte. Iedereen had met een medelijden met hem. Want ze begrepen best dat er een ongelukje was gebeurd. Alleen een gemeen, oud mannetje bleef er maar om lachen, net alsof het zo leuk was om in een soepterrine vast te zitten.

‘Hahaha,’ grinnikte het mannetje, ‘heb jij koude oren, jongen?’

‘Nee,’ zei Emiel.

‘Waarom heb je dat gekke ding dan op je kop?’ vroeg het mannetje.

‘Omdat ik anders koude oren krijg,’ zei Emiel. Hij kon ook echt wel grappig zijn als het moest, ook al was hij maar klein.

Toen mocht Emiel bij de dokter komen en de dokter lachte hem niet uit. Hij zei alleen maar: ‘Goedemiddag, goedemiddag! Wat doe jij daarbinnen?’

Emiel kon de dokter natuurlijk niet zien, maar hij moest hem toch in ieder geval gedag zeggen, en daarom maakte hij met soepterrine en al een heel diepe buiging. Er klonk een doffe klap. Pang, klonk het, en toen lag de soepterrine in twee stukken op de grond. Zo hard had Emiel zijn hoofd tegen het bureau van de dokter gestoten.

‘Vier kronen naar de maan,’ zei Emiels vader zachtjes tegen zijn moeder. De dokter hoorde het ook. ‘Maar dan hebt u toch

geboft meneer, en een kroon verdiend,' zei hij. 'Want ik krijg altijd vijf kronen als ik jongetjes uit soepterrines verlos. En nu heeft hij het zelf voor elkaar gebokst.'

Daar was Emiels vader blij om, en hij was zijn zoontje erg dankbaar omdat die zomaar een kroon verdiend had door de schaal zelf kapot te stoten. Hij graaide de twee scherven bij elkaar en ging er gauw vandoor, samen met Emiel en zijn moeder. Zodra ze op straat stonden, zei Emiels moeder: 'Had je dat gedacht? Nu hebben we alweer een kroon verdiend. Wat zullen we daarvoor kopen?'

'Niets daarvan,' zei vader. 'Die kroon sparen we. Maar ik vind dat Emiel een stuiver in zijn spaarvarken mag doen als we thuiskomen.'

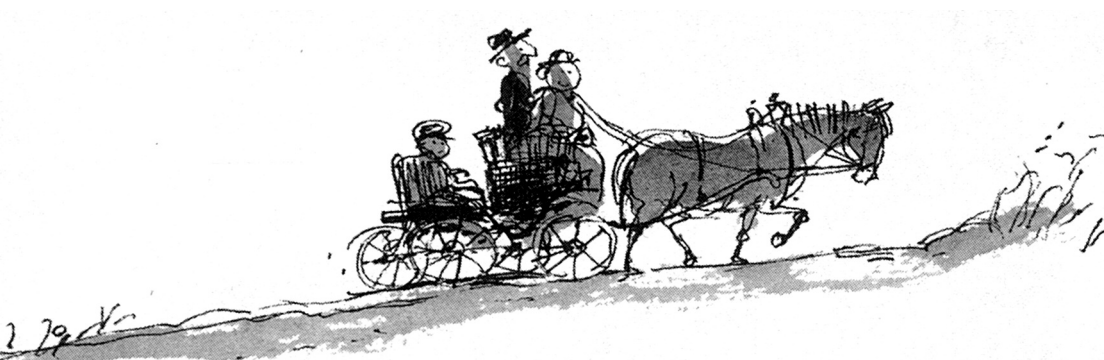
Hij pakte meteen een stuiver uit zijn portemonnee en gaf die aan Emiel. Je kunt je wel voorstellen dat Emiel daar heel blij mee was!

Nu reden ze een-twee-drie weer terug naar Lönne-

berga. Emiel zat heel tevreden op de achterbank met zijn stuiver in zijn hand en zijn pet op zijn hoofd. Hij keek zijn ogen uit naar alle kinderen en honden en koeien en paarden en varkens waar ze voorbijkwamen. Als Emiel nu een gewone jongen was geweest, dan was er die dag zeker niets meer gebeurd. Maar Emiel was geen gewone jongen. Raad eens wat hij deed?

Hij stopte de stuiver in zijn mond, en net op het moment dat ze voorbij het varkensweitje kwamen, klonk er op de achterbank een vreemd geluid. Plop, klonk het op de achterbank toen Emiel zijn stuiver doorslikte.

‘O jee,’ zei Emiel, ‘die floepte zomaar ineens naar binnen!’

Maar zijn moeder begon opnieuw te jammeren.

‘Lieve hemel, hoe moeten we die stuiver uit die jongen krijgen? We moeten weer terug naar de dokter.’

‘Nou nou, jij kunt ook goed rekenen zeg,’ bromde vader. ‘Wil jij dat we de dokter vijf kronen gaan betalen om een stuiver terug te krijgen? Wat voor cijfer had jij vroeger op school eigenlijk voor rekenen?’

Emiel maakte zich nergens druk om. Hij klopte tevreden op zijn buik en zei:

‘Ik kan best zelf mijn eigen spaarvarken zijn en ik kan die stuiver net zo goed in mijn eigen buik bewaren als thuis in mijn varken. Want daar kan ik ook niets uit krijgen. Dat heb ik geprobeerd met een mes, dus dat weet ik zeker.’

Maar zijn moeder gaf zich niet zomaar gewonnen. Ze moest en zou terug naar de dokter.

‘Die keer toen hij alle knopen van zijn broek had opgegeten, heb ik niets gezegd,’ zei ze tegen Emiels vader. ‘Maar een stuiver is helemaal niet zo licht verteerbaar. Dat kan nog wel eens verkeerd aflopen, geloof me nou maar!’

En met al haar gepraat maakte ze vader zo bang, dat hij zijn paard liet omkeren en een-twee-drie terugreed naar Marianne-lund. Want Emiels vader maakte zich ook echt wel zorgen om zijn jongen.

Rennend en puffend kwamen ze weer bij de dokter binnen.

‘Zijn jullie wat vergeten?’ vroeg de dokter.

‘Nee, dat niet, maar Emiel heeft een stuiver opgegeten,’ zei Emiels vader. ‘Als u dus zo vriendelijk zou willen zijn om hem een beetje te opereren... voor vier kronen of zoiets... en de stuiver mag u zelf houden.’

Toen trok Emiel zijn vader aan zijn jasje en fluisterde: ‘Nee hoor! Die stuiver is van mij!’

De dokter was trouwens helemaal niet van plan om Emiel een stuiver te ontfutselen. Geopereerd hoefde hij ook niet, zei de dokter. Over een paar dagen zou de stuiver vanzelf wel weer tevoorschijn komen.

‘Maar als ik jou was, zou ik lekker vijf zoete broodjes gaan eten,’ ging de dokter verder, ‘zodat de stuiver wat gezelschap krijgt en niet aan je maag gaat krabbelen.’

Het was een dokter uit duizenden, want ook nu vroeg hij geen geld. Emiels vader straalde van plezier, toen hij samen met